

Magyar Hivatalos Közbeszerzési Tanácsadó Kft

Miskolc 3525 Erzsébet tér 5.

MAGYARORSZÁG

Nyilvántartásbeli azonosító szám: 52480025414-09

1. kérdés: Úgy gondolja, hogy a közbeszerzési irányelvek hatályát a beszerzési tevékenységekre kell korlátozni? Az ilyen korlátozásnak egyszerűen a közvetlen gazdasági jelentőség Bíróság által kialakított kritériumát kell törvénybe iktatnia vagy további/alternatív feltételeket és koncepciókat is biztosítani kell?

Álláspontunk az, hogy a közbeszerzési irányelveknek kizárólag a beszerzési tevékenységekre vonatkozó iránymutatásokat kell tartalmaznia. A közbeszerzések szabályozáson kívül kell megoldani a beszerzési igényeikhez nem kapcsolódó, kötelező joghatásokat eredményező elvárásokat. Ehhez elegendőnek tartjuk a közvetlen gazdasági jelentőség Bíróság által kialakított kritériumának törvénybe iktatását.

2. kérdés: Megfelelőnek tartja a tárgyi hatály jelenlegi struktúráját, amely építési beruházásra, árubeszerzésre és szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződésekre oszlik? Ha nem, melyik alternatív struktúrát javasolná?

Álláspontunk szerint megfelelő a tárgyi hatály jelenlegi struktúrája, emiatt ebben a körben nem javasolunk változtatásokat. Nem értünk egyet a Kormányzati Közbeszerzési Megállapodás (GPA) rendszere esetében alkalmazott megoldással, amely csak az árubeszerzésre és a szolgáltatásra irányuló szerződések között tesz különbséget, és amely a beruházásokat a szolgáltatások egy formájának tekinti, mivel az építési beruházás mind jellege, mind összetettsége alapján eltérő kategorizálást és eltérő megközelítést igényel. Amennyiben a Bizottság módosítani, egyszerűsíteni kívánja a tárgyi hatály szerinti megosztást, akkor álláspontunk szerint inkább az árubeszerzés és a szolgáltatás megrendelése kategóriák tűnnek alkalmasabbnak az összevonásra. Mindazonáltal, véleményünk szerint ezen egyszerűsítésnek gyakorlati haszna nem lenne a beszerzési tevékenységekre, mivel a Bíróság gyakorlatával egyet értve, ha egy szerződés különböző típusokra vonatkozó elemeket tartalmaz, az alkalmazandó szabályokat a szerződés fő céljának meghatározásával kellett eddig is megjelölni, amely megfelelő kategorizálását tett lehetővé.

4. kérdés: Úgy gondolja, hogy felül kell vizsgálni az A- és B-szolgáltatások közötti megkülönböztetést?

Egyet értünk a Zöld könyvben a felülvizsgálat szükségessége körében megfogalmazott indokokkal, különösen, hogy némelyik kifejezetten a „B” listában említett egyes szolgáltatások esetében valóban nehezen feltételezhető, hogy azok kisebb mértékű határokon átnyúló jelentőséggel bírnának, mint az „A” listában szereplő szolgáltatások, valamint azzal, hogy a jelenlegi megkülönböztetés megnehezíti további piacra jutási kötelezettségvállalások szerzését a kereskedelmi partnerektől, mivel az EU nem tudja ezeket viszonyozni.

5. kérdés: Úgy véli, hogy a közbeszerzési irányelveknek minden szolgáltatásra vonatkozniuk kell, lehetőleg egy rugalmasabb, általános rendszer alapján? Ha nem, kérjük, jelezze, mely szolgáltatás(ok)nak kellene a jelenleg érvényes, B-szolgáltatásokra vonatkozó rendszerben maradnia, és adja meg ennek indoklását.

Álláspontunk szerint nem indokolt megkülönböztetés további fenntartása, ezért a közbeszerzési irányelveknek minden szolgáltatásra vonatkozniuk kell, ennek során meg kellene szüntetni a megkülönböztetést a jelenlegi B- és A-szolgáltatások között, és azonos szabályrendszert kellene alkalmazni minden szolgáltatásra irányuló szerződés esetén.

6. kérdés: Támogatná az európai uniós irányelvek alkalmazásakor az értékhatárok megemelését akkor is, ha az nemzetközi szinten a fent leírt következményekkel járna?

Egyet értünk azon megállapítással, hogy a jelenlegi értékhatárok túl alacsonyak, ezek vonatkozásában akár jelentősebb emelés is indokoltnak tűnik. A kis értékű beszerzések odaítélési eljárásainak adminisztratív terhei abszolút nem állnak arányban a határokon átnyúló érdekek előnyeivel. Nem érezzük aggályosnak azt, hogy az értékhatárok emelése egyre több szerződést mentesítene a hirdetmény EU-szinten történő közzététele alól, hiszen a statisztikai adatok alapján jelenleg is csak a beszerzések 1,6 %-t ítélik oda más tagállam vállalkozásainak, így ezen szinte minimális arány fenntartása érdekében nem indokolt az adminisztratív terhek fenntartása. Összességében az eljárások egyszerűsítésével felmerülő előnyök véleményünk szerint lényeges előrelépést jelentenének a közbeszerzések hatékonysága körében, ez pedig bizonyosan ellensúlyozhatná az EU partnereink kártérítési igényét, mely kártérítési igény jelenleg teoretikusnak mondható.

9. kérdés: Megfelelőnek tartja a közbeszerzők definiálására vonatkozó mostani megközelítést? Úgy gondolja, hogy világosabbá és naprakésszé kell tenni a „közjogi intézmény” fogalmát a Bíróság ítélkezési gyakorlatának figyelembevételével? Ha igen, milyen naprakésszé tételt tartana megfelelőnek?

Megítélésünk szerint a közjogi intézmény fogalommal kapcsolatban a „közérdekű, de nem ipari vagy kereskedelmi jellegű tevékenység”, mint fogalmi elem az, ami pontosítást igényel. Az Európai Bíróság C-18/01. számú, Korhonen and Others ügyben hozott ítéletében kifejtett álláspontot indokoltnak tűnik átvezetni az irányelvek szabályain is. Eszerint amennyiben egy szervezet hagyományos piaci körülmények között működik, célja a profit elérése, és viseli működésének esetleges veszteségeit, ilyen esetben majdnem bizonyos, hogy működése kereskedelmi vagy ipari jellegű. A szervezet ilyen esetben tehát profit elérésére törekszik, és veszteséget kockáztat, tehát aligha fog olyan beszerzési döntést hozni, amely gazdaságilag nem indokolható. Fontosnak érezzük az arra való utalást is, hogy ha és amennyiben a beszerző szervezet esetleges pénzügyi veszteségei kompenzálására költségvetési források rendelkezésre állását helyezi kilátásba, ez mindenképpen azt jelenti, hogy az adott szervezet kereskedelminek minősített tevékenysége eltér az általános értelemben vett kereskedelmi tevékenységtől, ezért megállapítható a közjogi státusz.

14. kérdés: Úgy gondolja, hogy megfelelő az EU közbeszerzési szabályainak jelenlegi részletessége? Ha nem, túl részletesek vagy nem elég részletesek?

Álláspontunk szerint a közbeszerzési szabályok keretében megfelelő az irányelvi szintű jogalkotás és a jelenlegi szabályozottsági szint. Jelenleg nem tűnik indokoltnak a tagállami részletszabályozási lehetőség megszüntetése, ugyanakkor az irányelvek körében szükségesnek tűnik az általánossá vált Bírósági gyakorlat irányelveken való étvezetése, ekörben az irányelvek egyértelművé tétele.

15. kérdés: Úgy gondolja, hogy a jelenlegi irányelvekben előírt eljárások lehetővé teszik az ajánlatkérő szervezeteknek, hogy a lehető legjobb beszerzési eredményt ériék el? Ha nem: Hogyan kell javítani az eljárásokon az adminisztratív terhek enyhítése/az eljárások tranzakciós költségeinek és tartamának csökkentése érdekében, miközben továbbra is garantálják, hogy az ajánlatkérő szervezetek a gazdaságilag legelőnyösebb ajánlatot kapják?

Véleményünk szerint szükséges az irányelvekben leírt eljárások hatékonyabbá tétele, az új irányelvek időbeli hatályának időtartamára a jelenlegi rendszer mindenképpen idejétmúlt lenne. A felgyorsult gazdasági életben nem tűnik indokoltnak az ajánlattételi/részvételi határidők elnyújtott időtartamának fenntartása, a potenciális ajánlattevőknek már nincs szükségük ilyen hosszú időtartamra az ajánlatok/jelentkezések összeállításához. Az adminisztratív terhek csökkentése körében indokoltnak látszik a nyilvánosságra vonatkozó szabályozások oly módon történő megváltoztatása, amely az eljárás kezdetén fenntartja a nyilvánosság szükségességét a 6. kérdésnél is kifejtettekre is tekintettel, ugyanakkor a az ajánlattételi szakasz lezárásaként már csak korlátozott tájékoztatási kötelezettséget ír elő.

18. kérdés: A 2009-ben és 2010-ben a gyorsított eljárás alkalmazása során szerzett tapasztalatai alapján támogatná annak a lehetőségnek az általánosítását, hogy bizonyos körülmények között rövidítsék le a határidőket? Lehetséges volna ez Ön szerint az ajánlatok minőségének veszélyeztetése nélkül?

Véleményünk szerint indokoltnak tűnik a nyílt eljáráson belül egy olyan eljárásfajta lehetővé tétele, amely a most irányadó 45 napos ajánlattételi határidő helyett rövidebb határidőt alkalmaz. Az ajánlatkérő szervezeteknek jelenleg kizárólag a két szakaszos eljárások között van arra módjuk, hogy az ajánlattételi határidőt rövidítve gyorsított eljárás keretében végezzék beszerzéseiket. Ugyanakkor ezen eljárásformát kizárólag a tárgyalásos eljárás keretében lehet alkalmazni, feltéve, hogy a tárgyalásos eljárás feltételei fennállnak. A jelenlegi szabályok szerint tehát, amennyiben nem állnak fenn a tárgyalásos eljárás feltételei, akkor nincs mód gyorsított eljárást sem alkalmazni. A két szakaszos eljárás további hátránya, hogy az ajánlatkérő szervezetek kötelesek külön részvételi és külön ajánlattételi szakaszt lefolytatni, külön dokumentációkat készíteni, kétszer bontási jegyzőkönyvet készíteni és kétszer bíráló bizottsági ülést és eredményhirdetést tartani, amelyek miatt a gyorsaság követelménye nem tud maradéktalanul teljesülni. Javaslatunk, hogy a nyílt eljárás szabályai között is kerüljön szabályozásra a 45 napos ajánlattételi határidőnél rövidebb, nagyjából 20-25 napos ajánlattételi határidő alkalmazását lehetővé tevő szabályozás, egyszakaszos eljárás keretében, melynek során a rövidebb határidők indokolását a kezdeményező felhívásban kellene megadni és amely eljárásforma deklaráltan kivételes, és indokoláshoz kötött forma lenne.

Véleményünk szerint ezen határidő csökkentés a mai gazdasági környezetben nem veszélyeztetné sem az ajánlatok minőségét, sem az esélyegyenlőséget.

19. kérdés: Ön támogatná, hogy több tárgyalást engedélyezzenek a közbeszerzési eljárásokban és/vagy általánossá tegyék a hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárás alkalmazását?

Véleményünk szerint a fejlődő gazdasági környezetben az irányelvek jelenlegi korlátozó megközelítése a tárgyalásos eljárások vonatkozásában már nem tartható fenn. A nyílt eljárások kötött szabályai jelentős százalékban eredményezik azt, hogy az ajánlatkérő szervek nem a legkedvezőbb feltételekkel jutnak a beszerzéseikhez és véleményünk szerint ezt helyzetet a hirdetménnyel induló tárgyalásos eljárás általános alkalmazásának lehetővé tétele jelentősen javíthatná. Álláspontunk szerint szabályozott eljárásrend mellett indokolt a tárgyalásos eljárás alapeljárási formaként történő definiálása és általános alkalmazhatóságának biztosítása. Ez az szabályozás nem sértené a GPA megállapodás előírásait sem. Véleményünk szerint akkor is biztosítani kellene az ajánlatkérő szervezeteknek a nagyobb mozgásteret, ha adott esetben az ajánlatkérők általánosan nem is rendelkeznek a szükséges műszaki szakértelemmel, piaci ismeretekkel és készségekkel ahhoz, hogy jó üzletben állapodjanak meg a szállítókkal, mivel a tárgyalásos eljárás alkalmazásának lehetővé tétele nem jár azzal, hogy az ajánlatkérő szervek kötelezően alkalmazniuk kellene ezen eljárási formát, így amennyiben nincs kellő felkészültségük a tárgyalásos eljárás alkalmazásához, nyílt eljárás keretében megvalósíthatják a beszerzést. Önmagában tehát a felkészültség hiánya nem indokolhatja a jelenlegi tiltás fenntartását.

Az ajánlatkérő szervezeteknek biztosított nagyobb döntési szabadság és az eljárások rugalmassága önmagában nem jár együtt a részrehajlás megnövekedő kockázatával, feltéve, hogy biztosítjuk a szubjektív döntési lehetőség háttérbe szorítását.

20. kérdés: Az utóbbi esetében úgy gondolja, hogy ezt a lehetőséget minden szerződéstípusra/minden ajánlatkérő szerv számára engedélyezni kell, vagy csak bizonyos feltételek mellett?

Véleményünk szerint minden szerződéstípusra és minden ajánlatkérő szerv számára indokoltnak tűnik az engedélyezés, ugyanakkor inkább az összetettebb és nagyobb értékű beszerzés indokolják a tárgyalásos eljárás szükségességét, míg egyszerűbb és kisebb volumenű eljárásokban ennek hiánya kezelhető. Összességében az összetettebb és nagyobb értékű beszerzés esetén minden szerződéstípusra és minden ajánlatkérő szerv számára indokoltnak látjuk a tárgyalásos eljárás lehetőségének biztosítását.

21. kérdés: Oszlja azt a véleményt, hogy a tárgyalásos eljárás elterjedtebb alkalmazása visszaélési/megkülönböztetési kockázatokkal jár? Az irányelvek tárgyalásos eljárással kapcsolatos biztosítékai mellett szükséges volna további biztosítékok nyújtása az átláthatósággal és megkülönböztetés-mentességgel kapcsolatban a magasabb szintű döntési szabadság ellensúlyozására? Ha igen, milyen további biztosítékok legyenek azok?

Önmagában nem vitatható az az állítás, hogy a tárgyalásos eljárás elterjedtebb alkalmazása visszaélési kockázatokkal jár. Ugyanakkor megítélésünk szerint a tárgyalásos eljárás szabályait is lehet úgy alakítani, hogy ezen kockázatok minimalizálódjanak. Ennek egyik formája lehet, ha irányelvi szinten kizárólag közös tárgyalásokat tesznek lehetővé, tehát az ajánlatkérők külön-külön nem érintkezhetnek az egyes ajánlattevőkkel, kizárólag a közös tárgyalás során. Összességében megítélésünk szerint a hirdetménnyel induló tárgyalásos eljárás alkalmazásának általánosan történő lehetővé tétele a továbbiakban nem mellőzhető és az esetleges visszaélési kockázatok növekedésére tekintettel sem indokolt a jelenlegi helyzet fenntartása.

23. kérdés: Ön támogatna egy rugalmasabb megközelítést a kiválasztási és odaítélési kritériumok vizsgálatának a beszerzési eljárás keretében való szervezése és sorrendje tekintetében? Ha igen, úgy gondolja, hogy lehetővé kellene tenni az odaítélési kritériumok vizsgálatát a kiválasztási kritériumok vizsgálatára előtt?

Valós a kérdésben megfogalmazott probléma azon adminisztratív terhekkel kapcsolatban, amelyek azért merülnek fel, mert az odaítélési kritériumok megvizsgálása előtt először az összes részvételre jelentkezőre és ajánlattevőre vonatkozóan ellenőrizni kell a kiválasztási kritériumokat. Azonban jelentős kockázatokat érzékelünk azon elképzeléssel kapcsolatban, miszerint először az odaítélési kritériumokat vizsgálhatnák meg, és így a kiválasztási kritériumokat csak a nyertes ajánlattevővel kapcsolatban kellene ellenőrizni. A problémát nem dogmatikai problémaként érzékeljük, hiszen a Bíróság a C-532/06. sz. Lianakis ügyben hozott ítélete alapján megállapítható, hogy nem az eljárási lépések sorrendje számít, hanem az elvi szétválasztás a kiválasztási és odaítélési kritériumok között. A problémát ezért inkább gyakorlati problémaként érzékeljük, mivel adott esetben olyan ajánlattevő kerülhet kiválasztásra az odaítélési szempontok alapján, amely a kiválasztási szempontok vizsgálata során nem minősült volna alkalmasnak, azonban ez csak az eljárás végén derül ki. Még problémásabbnak érezzük azon esetet, ha az összességében legelőnyösebb ajánlat kiválasztása során az egyes ajánlatok egymáshoz való viszonyítását és így a pontozást olyan ajánlattevő/jelentkező befolyásolna az előrehozott odaítélési vizsgálat során, amely adott esetben a kiválasztási szempontok vizsgálata során nem is minősült volna alkalmasnak.

24. kérdés: Véleménye szerint kivételes esetekben indokolt lenne engedélyezni az ajánlatkérő szervezeteknek, hogy figyelembe vegyék a magára az ajánlattevőre vonatkozó kritériumokat az odaítélési szakaszban? Ha igen, mely esetekben, és megítélése szerint milyen további biztosítékokra volna szükség az odaítélési döntés pártatlanságának és objektivitásának garantálására egy ilyen rendszerben?

Megítélésünk szerint a javaslat komoly korrupciós kockázatokat vet fel, mivel akár pozitív, akár negatív tapasztalat esetén az ajánlatkérő szubjektív elemekkel alapjaiban tudná befolyásolni az eljárások eredményét, és nem látunk olyan biztosítékot, mechanizmust, amely alkalmas lenne arra, hogy a szubjektív elemet az ajánlatkérők ne alkalmazzassák ilyen céllal, így a javaslat eredményeként nem lenne biztosított az esélyegyenlőség. Összességében a javaslat véleményünk szerint komoly versenytorzulási kockázattal jár.

27. kérdés: Úgy gondolja, hogy a teljes közbeszerzési rendszer alkalmas, vagy ellenkezőleg, alkalmatlan a kis ajánlatkérő szervek igényeinek kielégítésére? Kérjük, indokolja válaszát.

Egyet értünk azon panaszokkal, amelyek arra vonatkoznak, hogy a jelenlegi eljárási szabályok és biztosítékok teljes rendszerének alkalmazása aránytalan mennyiségű időt és erőfeszítést igényelnek a kis értékű szerződések odaítélésénél, így összességében a jelenlegi rendszer alkalmatlan a kis ajánlatkérők igényeinek kielégítésére, hiszen az eljárás valódi célján - tehát a beszerzés megvalósításán - túl jelentős, a beszerzésen túlmutató egyetemes célokért is dolgozniuk kell a kis ajánlattevőknek, amely véleményünk szerint nem lenne elvárható.

28. kérdés: Ha igen, támogatna egy egyszerűsített beszerzési rendszert a helyi és regionális szervek viszonylag kis szerződéseinek odaítélésére? Ön szerint mik lennének a jellemzői ennek az egyszerűsített rendszernek?

Az eljárások kötött szabályait tekintjük azon alapvető akadálynak, amelyet a helyi és regionális ajánlatkérő szervek számára le kellene bontani és biztosítani kellene számunkra a rugalmasság lehetőségét. Nem érezzük aggályosnak az eljárási követelmények különböző szintjeinek létrehozását, hiszen egyrészt minden egyes ajánlatkérő szerv kizárólag a saját szintjével kellene, hogy tisztában legyen, másrészt a különböző eljárási szintek jelenleg is fennállnak a közüzemek üzemeltetőire vonatkozó szabályok esetén.

31-32. kérdés: Egyetértene azzal, hogy ki kellene alakítani egy koncepciót az állami szervek közötti együttműködés mentesített formáinak közös kritériumairól? Vagy szívesebben látna külön szabályokat az együttműködés különböző formáira a Bíróság ítélkezési gyakorlatát követve (pl. házon belüli vagy vízszintes együttműködés)?

Véleményünk szerint az állami szervek közötti együttműködés irányelvek hatálya alóli mentesítésének dogmatikai megalapozása körében a Bíróság által vázolt két lehetőség alapulvételével kell meghatározni a jövőbeni szabályokat, ennek során pedig alkalmazni kell a vízszintes/nem intézményesített együttműködés vonatkozásában a Bíróság által kialakított legújabb elgondolásokat is.

39. kérdés: A közbeszerzési irányelveknek szabályozniuk kell a szerződés érvényességi ideje alatt bekövetkező lényeges szerződésmódosításokat? Ha igen, milyen pontosítást ajánlana?

Szükségesnek látszik a szerződésmódosításokra vonatkozó szabályok pontosabb definiálása. Egyetértünk a Bíróság által kialakított gyakorlattal a szerződések lényeges elemeinek megváltozása esetére előírt új szerződés-odaítélési eljárásról. Ugyanakkor az irányelveknek lehetővé kellene tenniük a szerződések lényeges, de az odaítélési eljárás eredményét nem befolyásoló tényezői módosításának egyszerűbb szabályait. Ekörben indokoltnak látszik azon elvárás korrigálása, miszerint a módosítási indoknak a szerződéskötést követően kell jelentkeznie, hiszen nyílt, tárgyalás nélküli eljárás esetén már az eljárás során fellépő, a szerződéstervezettel kapcsolatos módosítási igényeket sem lehet kezelni az ajánlati kötöttség miatt.

40. kérdés: Ha egy vagy több lényeges feltétel módosítását követően egy új versenyeljárást kell szervezni, indokolt volna egy rugalmasabb eljárás alkalmazása? Milyen eljárás lehetne ez?

Bár összességében az egyes előírások rugalmasságát és a szabályok egyszerűsítését támogatjuk, azonban véleményünk szerint a lényeges feltétel megváltozása miatti szerződésmódosítási igény alapján indult egy új odaítélési eljárás önmagában nem indokol eltérő szabályokat az általános szabályokhoz képest.

42. kérdés: Egyetért azzal, hogy az EU közbeszerzési irányelveinek meg kell követelnie a tagállamoktól, hogy nemzeti jogszabályaikban biztosítsák a jogot olyan szerződések megszüntetésére, amelyeket a közbeszerzési jog megszegésével ítétek oda?

Álláspontunk szerint alapvető fontosságú, hogy az egyes nemzeti jogszabályok a közbeszerzési szabályok megszegésével odaítélt szerződések esetére szabályozzák a megszüntetés lehetőségét, sőt, a közbeszerzési szabályok mellőzésével megkötött szerződések esetére nem csak a megszüntetés jogát, hanem annak kötelezettségét is indokoltnak látnánk. A jelenleg hatályos irányelvben a hatékony és gyors jogorvoslással kapcsolatban megfogalmazott elvárások ugyanis csak abban az esetben működhetnek, ha a mellőzéssel megkötött szerződések nem akadályozzák a jogsértések reparálhatóságát.

46. kérdés: Úgy gondolja, hogy az EU közbeszerzési szabályai és politikája már kellően kkv-barát? Avagy úgy véli, hogy az irányelv bizonyos szabályait felül kell vizsgálni, vagy további intézkedéseket kell bevezetni a kkv-k közbeszerzésben való részvételének elősegítésére? Kérjük, indokolja válaszát.

Bár a kkv-k részére jelenleg biztosított lehetőségek önmagukban valóban nem elegendők a nagyobb vetélytársakkal való versenyre keléshez, azonban megítélésünk szerint a további engedmények nyújtása, vagy a kkv-k további pozitív megkülönböztetése a közbeszerzések alapvető céljától eltérő eredményhez vezethetne, hiszen további pozitív megkülönböztetés esetén nem a legmegfelelőbb ajánlattevő nyerné meg az odaítélési eljárást, hanem a kkv-k részére nyújtott előnyök miatt ezen társaságok. Megítélésünk szerint további kedvezmények nyújtása már túllépné azt a határt, amelyet az egyenlő versenyfeltételek és a versenysemlegesség elvei követelnek meg és ebben az esetben felmerülhetne az állami támogatások problematikája is. Ugyanakkor nem célzott intézkedéssel, hanem közvetetten, a tételes szabályok körében történő korlátok beillesztésével elképzelhetőnek tartjuk a kkv-k helyzetbe hozását, például a forgalmi követelmények, vagy a referenciaszinteknek a beszerzés volumenéhez történő kötésével, az elvárások korlátozásával, amellyel némely tagállam komoly előrelépést tudott tenni. Az önbevallás intézménye - feltételezve a korrekt ajánlattevői oldalt - működőképes lehet, azonban nem tartjuk támogathatónak az önbevalláshoz kapcsolódó ajánlatkérői ellenőrzési jogot, mivel ebben az esetben az ajánlatkérő szubjektív döntése lenne az ellenőrzés végzése, vagy elhagyása, amely összességében korrupciós kockázatokat vetne fel, másrészt az ellenőrzés elvégzése, vagy elhagyása körében felmerülő viták az egyszerűsítés előnyeit teljesen háttérbe szorítanák. Dönthetünk tehát úgy, hogy

elfogadjuk az önbevallás lehetőségét, azonban ezt csak a kisebb értékű beszerzések esetén tartjuk indokoltnak, és az önbevalláshoz kapcsolódó ellenőrzési jog nélkül.

47. kérdés: Osztja azt a véleményt, hogy a legjobb gyakorlatok kódexében előírt intézkedéseket kötelezővé kellene tenni az ajánlatkérő szervek számára, pl. a tételekre történő felosztást (bizonyos megkötések mellett)?

Önmagában nem tartjuk általánosan alkalmazhatónak a tételekre bontás kötelezettségét, ugyanakkor a tételekre, részekre történő felosztás lehetősége megvizsgálásának kötelezővé tételével több tagállam komoly előnyöket ért el a kkv-k helyzetbe hozása körében. Itt tehát véleményünk szerint nem azt kell kötelezővé tenni, hogy bontsák részekre a beszerzéseket, hanem azt, hogy kötelező legyen megvizsgálni, hogy van-e lehetőség a részekre bontásra a beszerzés ellenértékének jelentős növekedése nélkül, illetve ez nem hatna-e negatívan a beszerezni kívánt szolgáltatás minőségére vagy a szerződés teljesítésének más körülményeire.

48. kérdés: Úgy gondolja, hogy az ajánlattevő kiválasztására vonatkozó szabályok aránytalan adminisztrációs terhet jelentenek a kkv-knak? Ha igen, hogyan könnyíthetők ezek a szabályok az átláthatóságra, a megkülönböztetés-mentességre és a szerződések kiváló minőségű teljesítésére vonatkozó garanciák veszélyeztetése nélkül?

Vitathatatlan, hogy az ajánlattevő kiválasztására vonatkozó szabályok komoly adminisztrációs terhet jelentenek a kkv-knak, ugyanakkor megítélésünk szerint a kiválasztási kritériumok jelenlegi szabályai szükségszerű velejárói a beszerzési eljárásoknak és ezek további egyszerűsítése a közbeszerzések alapvető céljának megvalósítását nehezítené meg, és összességében kontraproduktív lépés lenne. Esetlegesen elképzelhetőnek tartjuk a szabályoknak az egyszerűsítését az átláthatóság és a megkülönböztetés-mentesség sérelme nélkül, ugyanakkor véleményünk szerint az egyszerűsítés a szerződések minőségi teljesítése körében jelentős kockázatokat hordozna.

49. kérdés: Támogatna egy olyan megoldást, amely a bizonyíték benyújtását és ellenőrzését csak az előválasztáson megfelelt jelentkezőktől/a nyertes ajánlattevőtől követelné meg?

Támogathatónak ítéljük azon javaslatot, amely a bizonyíték benyújtását és ellenőrzését csak az előválasztáson megfelelt jelentkezőktől követelné meg, ugyanakkor azt az elgondolást, miszerint csak a nyertestől követelnék meg a bizonyítékok benyújtását, nem támogatnánk, mivel amennyiben a nyertesről az utólagos ellenőrzés során kiderülne, hogy a bizonyítékokkal nem rendelkezik, az a teljes eljárás kapcsán alapvető problémákat vetne fel, különösen az összességében legelőnyösebb ajánlat kiválasztása esetén, amikor az egyes ajánlatok egymáshoz való viszonyítását és így a pontozást olyan ajánlattevő/jelentkező befolyásolná, aki adott esetben nem is minősült volna alkalmasnak és így az értékelésben nem is vehetett volna részt.

50. kérdés: Úgy gondolja, hogy az önbevallás megfelelő módszer a kiválasztási kritériumok bizonyításával kapcsolatos adminisztratív terhek csökkentésére, vagy nem eléggé megbízható az igazolások helyettesítésére? Milyen esetekben lehetne az önbevallás hasznos (különösen a vállalkozás szférájába eső tények) és melyekben nem?

Az önbevallás intézménye - feltételezve a korrekt ajánlattevői oldalt - megfelelő módszer lehet, azonban ezt csak a kisebb értékű beszerzések esetén tartjuk indokoltnak. Véleményünk szerint olyan területeken lehetne alkalmazni, amelyek vonatkozásában mind az ajánlatkérő, mind a versenytársak rendelkeznek ellenőrzési lehetőségekkel, úgyszintén mint a pénzügyi eredményekhez való hozzáférés a számviteli beszámolók közzétételének körében, vagy az adott tárgyból szerzett bevétel nagysága, hiszen ezen információk körében az információk elérhetősége és ellenőrizhetősége miatt kisebb a veszélye a valótlan adatok közzétételének.

51. kérdés: Egyetért azzal, hogy a pénzügyi kapacitást bizonyító, túlságosan szigorú forgalmi követelmények problémát okoznak a kkv-k számára? Az európai uniós szabályoknak meg kell határozniuk egy maximális arányt a kiválasztási kritériumok arányosságának biztosítására (például: az előírt maximális forgalom nem lépheti túl a szerződés értékének egy adott többszörösét)? Javasolna más eszközöket is annak biztosítására, hogy a kiválasztási kritériumok arányosak legyenek a szerződés értékével és tárgyával?

Megítélésünk szerint indokolt uniós szinten arányossági követelményt előírni a kiválasztási kritériumok körében, ennek során ezen követelményeket a közbeszerzés tárgyára kell korlátozni, valamint elő kell írni, hogy az ezekkel kapcsolatos elvárásokat legfeljebb a szerződés teljesítéséhez ténylegesen szükséges feltételek mértékéig lehet alkalmazni.

52. kérdés: Mik egy olyan lehetőség előnyei és hátrányai, amely szerint a tagállamok lehetővé tehetnék vagy megkövetelhetnék az ajánlatkérő szervektől, hogy kötelezzék a nyertes ajánlattevőt arra, hogy a fő szerződés bizonyos hányadát harmadik félnek alvállalkozásba adja?

Ezen felvetéssel kapcsolatban csak aggályokat tudunk jelezni. Nem érzékelünk olyan kézzel fogható előnyt, amely a beszerzések sikere körében jelentkezne amiatt, hogy a nyertes ajánlattevő a szerződés bizonyos hányadát harmadik félnek alvállalkozásba adná, ugyanakkor a megoldás a közbeszerzések alapvető céljától eltérő célokért fogalmazódna meg, amelyet elkerülni javaslunk.

56. kérdés: Úgy gondolja, hogy javítani kellene az igazolások kölcsönös elismerésén? Ön támogatná egy európai szintű előminősítési rendszer létrehozását?

Szükségnek érezzük az igazolások kölcsönös elismerésének javítását. Ugyanakkor előre mutatóbbnak éreznénk, ha nemcsak az egyes különböző igazolások kölcsönös elismerését javítanánk, hanem magukat az igazolásokat, igazolási módokat tennénk hasonlóbakká. A közbeszerzések résztvevőinek jelentős segítséget jelent az eCertis rendszer bevezetése és

működtetése, ugyanakkor alapvető fontosságú ezen rendszer folyamatos fejlesztése és a naprakészségének biztosítása.

57. kérdés: Mit javasol a nyelvi határok leküzdésére? Azon a nézeten van, hogy az ajánlatkérő szerveket kötelezni kell arra, hogy egy második nyelven is kidolgozzák a nagy értékű szerződések ajánlati dokumentációit, vagy hogy idegen nyelven fogadják el az ajánlatokat?

A nyelvi határok ilyen módon történő leküzdése bizonyosan törést okozna a közbeszerzések gyakorlatában, hiszen az általánosan fellépő egyszerűsítési igénnyel ellentétben ezen előírás jelentősen nehezítené a beszerzések lefolytatását, továbbá a dokumentáció második nyelven történő kiadása további aggályokat vethetne fel abban a körben, hogy mely nyelv legyen a második nyelv és akár az esélyegyenlőség sérelmét is érzékelhetnék a többi tagország ajánlattevői.

60. kérdés: Ön szerint a kizárólagos jogok biztosítása veszélyezteti a tisztességes versenyt a beszerzési piacokon?

Kétségtelen, hogy a kizárólagos jogok biztosítása veszélyezteti a tisztességes versenyt a beszerzési piacon, azonban álláspontunk szerint a kizárólagos jogok léte olyan polgári jogi kategória, amelyet a beszerzési szabályoknak nem szabadna áthágni. Ha tehát a kizárólagos jog odaítélésekor, ami előre vetíti a későbbi beszerzési döntést, tisztességes versenyre került sor, akkor a kizárólagos jog által okozott versenyhiányt nem érezzük aggályosnak.

70. kérdés: Úgy tűnik, hogy a gazdaságilag legelőnyösebb ajánlat kritériuma más politikai célkitűzések megvalósítására alkalmas a leginkább. Úgy gondolja, ahhoz, hogy a leginkább figyelembe vegyék e politikai célkitűzéseket, hasznos lenne megváltoztatni a meglévő szabályokat (bizonyos szerződéstípusokra/bizonyos különleges ágazatokra/ bizonyos körülmények között):

70.1.1. hogy megszüntessék a kizárólag a legalacsonyabb árra összpontosító kritériumot?

Véleményünk szerint a legalacsonyabb árat, mint odaítélési szempontot fenn kell tartani, mivel a legtöbb esetben az áron túli vizsgálati szempontokat az eljárás keretében fix előírásként elő lehet írni, amely biztosítja az ajánlatkérő szervek számára, hogy a számukra legkedvezőbb szempontokat ne az ajánlattevők ajánlata függvényében, hanem saját előírásként érthessék el.

70.1.2. hogy korlátozzák az árkritérium alkalmazását vagy a súlyozást, amelyet az ajánlatkérő szervek az árak adnak?

Nem érezzük indokoltnak, hogy korlátozzák az árkritérium alkalmazását és a súlyozását, véleményünk szerint az egyes eljárások specialitására tekintettel fenn kell tartani az ajánlatkérő meghatározási jogát a bírálati szempontok kiválasztására és a súlyozási mérték meghatározására.

79. kérdés: Néhány érdekelt fél azt tanácsolja, hogy finomítsák vagy akár hagyják el azt a feltételt, hogy az ajánlatkérő szervek által előírt követelmények kapcsolódjanak a szerződés tárgyához (ez lehetővé tenné, például annak előírását, hogy az ajánlattevőknél a nemek egyenlőségén alapuló foglalkoztatási politikát alkalmazzanak, vagy bizonyos típusú embereket, mint pl. álláskeresőket, fogyatékkal élők stb., meghatározott arányban foglalkoztassanak). Ön egyetért ezzel a javaslattal? Ön szerint mi lenne a szerződés tárgyával való kapcsolat lazításának vagy elhagyásának előnye, illetve hátránya?

Véleményünk szerint a közbeszerzési szabályokkal elérni kívánt célt nem szabad folyamatosan bővíteni, és az ebben a körben elérendő célokat a közbeszerzési célokra kell korlátozni. A nemek egyenlőségének elérését, az álláskeresőket és a fogyatékkal élők meghatározott arányú foglalkoztatását más módon kell elérni, azokkal a közbeszerzési eljárások eredményét nem szabad befolyásolni. A szerződések bizonyos típusú szervezetek számára történő fenntartása, a közbeszerzéssel céljaitól eltérő célok figyelembevétele károsan érintheti a közbeszerzési eljárások azon képességét, hogy biztosítsák a közösség számára a legkisebb költséget jelentő szolgáltatások beszerzését, és ezáltal fennáll annak a veszélye, hogy a megkötött szerződések állami támogatást tartalmaznak.

100. kérdés: Oszlja azt a véleményt, hogy a beszerzési piacok ki vannak téve a korrupció és a részrehajlás veszélyének? Úgy gondolja, hogy ezen a területen európai uniós fellépésre van szükség, vagy azt a tagállamokra kell bízni?

Kétségtelen, hogy a korrupció és a részrehajlás jelenleg szinte szükségszerű velejárója a beszerzési eljárásoknak. Nem értünk egyet ugyanakkor azon alap-kiindulóponttal, hogy a nyilvánosság szintjének emelése alkalmas eszköz lenne a korrupció visszaszorítására, ennek ugyanis ellentmond az egyes tagállamok által ebben a körben tett intézkedések gyakorlatban tapasztalt sikertelensége. Emiatt ezen intézkedések inkább az adminisztrációs terheket növelnék, amely pedig önmagában rontaná az eljárások határfokát. Véleményünk szerint az egyes tagállamok jogrendszerei vonatkozásában jelentkező alapvető különbségek miatt jelenleg még nem lehetséges Európai Unió szintű előírások általános alkalmazása.

Magyarország, Miskolc, 2011. április 17.

Dr. Guba Zoltán

Magyar Hivatalos Közbeszerzési Tanácsadó Kft.